

Samenwerken & privacy**Zorgvuldig delen van informatie in de triade**

Deze werkkaart is onderdeel van de generieke module (GM) Naasten. In deze module staan twee begrippen centraal, namelijk het triadisch samenwerken en het ondersteunen van naasten. Deze werkkaart gaat in op het delen van informatie binnen de triade. Dit is een zorgvuldig proces, waarin de patiënt de regie heeft. "Niets over ons, zonder ons". De patiënt geeft zelf aan wie zijn naaste(n) is, waarmee wordt samengewerkt. In een proces van samen beslissen weeg je samen af wie welke rol (met welk doel) heeft en daarmee welke informatie relevant is. Deze in de triade gemaakte afspraken leg je vast in het dossier.

Samenwerken in de triade

Het herstelproces van de patiënt speelt zich af in een sociale omgeving. Het is van groot belang om deze context te kennen, te begrijpen en te versterken. Triadische samenwerking tussen patiënt, naaste en professional draagt én bij aan het herstel én aan een stevigere basis om de toekomst tegemoet te treden.

Er is geen blauwdruk voor een triadische samenwerking, het is juist onderdeel van deze samenwerking om er gezamenlijk vorm en kleur aan te geven. Afhankelijk van ieders rol deel je over en weer informatie. Het gaat over het delen van informatie tussen patiënt, de naaste met wie wordt samengewerkt en de hulpverlener. Daarbij is het streven om samen te werken met een naaste, waarbij de eigen keuze van de patiënt het uitgangspunt is.

Samenwerken betekent dus per definitie informatie delen, maar wel alleen de persoonlijke informatie die relevant is om de in de triade afgesproken rollen te vervullen. De rollen en doelen van de samenwerking, bezien vanuit het belang van de patiënt, leg je vast in het dossier. Zo kun je op een eenvoudige manier verantwoording afleggen wat je waarom hebt gedeeld.

Professioneel zorgvuldig**Professionele standaard**

In de GM Naasten hebben patiënt, naaste en professional het uitgangspunt van triadisch werken vastgelegd. Dit is een professionele standaard. Dat betekent dat het leveren van goede zorg inhoudt dat:

- Er gekeken wordt vanuit de (sociale) context en het persoonlijk verhaal van de patiënt.
- En dat er wordt samengewerkt met naasten.

Om aan dit professioneel handelen te voldoen, is het nodig informatie te delen. Het uitgangspunt hierbij is dat dit besproken is en vastgelegd is in het dossier.

Hiermee geeft de patiënt de toestemming op grond waarvan de professional zijn beroepsgeheim mag doorbreken (Wgbo). Daarnaast moet je ondergenoemde zorgvuldigheidseisen van de AVG in acht nemen.

Zorgvuldigheidseisen

Voor het delen van persoonsgebonden informatie:

- **Verantwoordingsplichtigheid (accountability)**; je moet verantwoording kunnen afleggen. In de GM Naasten wordt uitgegegaan van triadisch werken vanuit de herstelgedachte. De omgeving van de patiënt wordt betrokken bij het herstelproces van de patiënt.
- **Doelbinding**; als je gegevens wilt delen is belangrijk dat je je afvraagt wat het doel daarvan is. Formuleer je doel met argumenten vanuit je vakgebied en vanuit de wettelijke opdracht. Het doel van het delen van informatie moet deugen. Daarbij draagt triadische samenwerking bij aan aan het herstel van de patiënt.
- **Dataminimalisatie**; deel in het kader van het doel alleen de 'need to know' gegevens en niet de 'nice to know' gegevens. Weet welke informatie echt nodig is om goed te kunnen samenwerken, en bespreek dit in de triade.
- **Juistheid**; het gaat om de juistheid van de gegevens. Anonimiseer dus geen gegevens, maar beschrijf helder wat je doet en met wie je wat en waarom deelt. Dit om persoonsverwisseling te voorkomen.
- **Grondslagen**; Er moet een grondslag zijn waarop je gezondheidsinformatie deelt. Bij samenwerking in de triade zijn is dat veelal de toestemming die volgt uit de gemaakte afspraken. Het kan ook een wettelijke plicht zijn, bijvoorbeeld als de Wvvgz van toepassing is. Voor geldige toestemming gelden de volgende eisen: vrijelijk gegeven, ondubbelzinnig, geïnformeerd en specifiek.

- **Veiligheid**; waar worden gegevens vastgelegd? Hoe hack-proof is dat, wie hebben toegang tot de gegevens en hoe lang worden deze bewaard? De patiënt heeft recht op aanvulling, inzage, correctie, een afschrift en overdracht.
- **Taakverdeling (governance)**; delen van informatie doe je om een bepaald doel te bereiken. Dit vraagt om een goede organisatie van de samenwerking, zodat de kans bestaat dat de doelen daadwerkelijk worden gehaald. Belangrijk is het dat duidelijk is wie waar verantwoordelijk voor is, en dat de voortgang naar elkaar wordt teruggekoppeld.

Autonomie, zelfbeschikkingsrecht en goede zorg

Onderdeel van professioneel handelen is respect voor de wensen van de patiënt. Een patiënt kan de samenwerking met naasten (tijdelijk) afwijzen. Voordat dit wordt gehonoreerd, is het belangrijk om te beoordelen waarom en op grond waarvan de patiënt de samenwerking afwijst. Zo kan de capaciteit van de patiënt om zelf te beslissen en zelf te beoordelen (tijdelijk) zijn verminderd, waardoor een patiënt niet in staat is om autonoom te beschikken en te handelen. Leg afspraken over het samenwerken daarom in goede tijden vast.

In sommige situaties kan ook zonder deze afspraken informatie met naasten worden gedeeld, bijvoorbeeld als de naaste optreedt als (wettelijk) vertegenwoordiger van de patiënt, voor zover dit relevant is voor de uitoefening van zijn taken.

Het doel is de patiënt zoveel mogelijk in staat te brengen zijn leven zelf weer vorm en inhoud te geven. In het belang van de patiënt zet de professional zich in om de samenwerking met naasten zo optimaal mogelijk te laten verlopen. Samenwerking is echter geen voorwaarde voor behandeling. Iedereen die zorg nodig heeft is welkom. Ook dat is een belangrijk aspect van goede zorg.

Goede zorg houdt in dat – indien nodig – iedereen recht heeft op steun vanuit zijn of haar netwerk. En op goed hulpverlenerschap door de professional.

Bij het verwerken van persoonsgegevens voor de AVG gaat het zowel om gegevens van de patiënt als om de gegevens van de naaste(n). Als je samenwerkt met naasten, is er een noodzaak tot afstemming. Een

vertrouwensrelatie in de driehoek is nodig of moet tot stand worden gebracht. Het is belangrijk elkaar te zien als een team.

Bedenk dat het *niet* uitwisselen van gegevens ook een keuze is die je maakt. Het niet delen van gegevens kan negatieve gevolgen hebben voor de patiënt.

Crisissituaties & terugval

In crisissituaties of bij terugval is contact met naasten vaak ingewikkeld. Vaak door de kenmerken van de aandoening, maar ook door schaamte en het niet tot last willen zijn. Weigering tot contact met naasten is dan situatiegebonden en weerspiegelt niet noodzakelijk de duurzame mening van de patiënt. De afspraken over samenwerken met naasten (inclusief het delen van informatie) dienen daarom zoveel mogelijk in goede tijden te worden gemaakt en in het dossier te worden vastgelegd. Bijvoorbeeld in het signaleringsplan en/of de crisiskaart. Als dat niet haalbaar is, bespreek de samenwerking dan geregeld opnieuw.

Kortom

Degenen die betrokken zijn bij de zorg delen de gegevens die nodig zijn voor goede zorg. Dit geldt zowel voor de patiënt, de naasten met wie wordt samengewerkt als voor de professional. De keuze voor triadisch werken is vastgelegd in de professionele standaard. Het realiseren van deze samenwerking, betekent onder meer dat informatie wordt uitgewisseld. De Wgbo en de AVG bieden die ruimte, maar leggen ook voorwaarden op over hoe dat dan moet.

Afkortingen

- AVG: Algemene verordening gegevensbescherming
- Wvggz: Wet verplichte ggz
- Wgbo: Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst

Belangrijke links

- Zie de generieke module Naasten op ggzstandaarden.nl, waar ook op het tabblad 'hulpmiddelen' de werkkaart Triadisch werken is te vinden.